

Se anmärkningen för upphovsrätt i användningsvillkoren.

Viltskadelag 27.2.2009/105

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om de grunder och förfaranden som ska iakttas när medel ur anslag i statsbudgeten beviljas för ersättning av skador som orsakats av vilt och för förebyggande av sådana skador.

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *vilt* djur som nämns i 5 § 1 mom. i jaktlagen (615/1993),
- 2) *hjortdjur* dovhjort, kronhjort, sikahjort, älg, vitsvanshjort och skogsvildren,
- 3) *stora rovdjur* brunbjörn, varg, järv och lodjur, och
- 4) *värderingskostnader* kommunens och skogscentralens avgifter för terrängundersökning och värdering av skada.

2 kap

Skador som ersätts och ersättningstagare

3 §

Skador som orsakats av hjortdjur

Skada som orsakats av hjortdjur ersätts som följer:

- 1) som skada på odling ersätts skada på åker, trädgård, plantskoleodling och bärgad skörd,
- 2) som skada på djur ersätts skada på husdjur,
- 3) som skogsskada ersätts skada på skog eller skogsodlingsmaterial.

4 §

Skador som orsakats av stora rovdjur

Personskada som orsakats av stora rovdjur ersätts enligt denna lag.

Skada som orsakats av stora rovdjur ersätts som följer:

- 1) som skada på odling ersätts skada på åker, trädgård, plantskoleodling och bärgad skörd,
- 2) som skada på djur ersätts skada på husdjur och uppfödda djur, honungsskörd samt för djurhållning använda stängsel, byggnader eller andra motsvarande konstruktioner,
- 3) som skada på lösöre ersätts skada på annat dött lösöre än sådant som avses i 1 och 2 punkten,
- 4) som skada på ren ersätts skada på renar inom det renskötselområde som avses i renskötsellagen (848/1990).

5 §

Skador som orsakats av annat vilt än hjortdjur och stora rovdjur

Även synnerligen betydande skador som orsakats av annat vilt än hjortdjur eller stora rovdjur kan ersättas enligt denna lag av medel som årligen anslagits i budgeten, om den skada som viltet orsakat drabbar en viss näring på ett stort område och uppkomsten av skadan inte har kunnat förebyggas och skadorna inte kan förhindras eller minskas i tillräcklig utsträckning genom jakt på viltet i fråga.

Närmare bestämmelser om ersättning för skador som orsakats av sådant vilt som avses i 1 mom. kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Ersättningstagare

Av hjortdjur orsakade skador på odling och djur samt skogsskador kan ersättas endast till den del skadan har drabbat

- 1) en enskild jordbrukare eller en enskild markägare,
- 2) en enskild jordbrukares eller en enskild markägars dödsbo eller en sammanslutning som bildats av delägarna i dödsboet,
- 3) delägarlag för samfällda skogar, om minst hälften av andelarna ägs av fysiska personer, eller
- 4) bolag eller sammanslutningar som enskilda jordbrukare eller enskilda markägare bildat och vilkas huvudsyfte är att idka gårdsbruk.

Personskador samt skador på odling, djur och lösöre som orsakats av stora rovdjur kan ersättas var och en som lidit skada eller dennes rättsinnehavare. Skador på ren orsakade av stora rovdjur kan ersättas renägare och renbeteslag.

7 §

Understöd för förebyggande av skador

Jord- och skogsbruksministeriet får bevilja understöd för förebyggande av sådana skador som avses i 3–5 § inom ramen för de anslag som anvisats i statsbudgeten.

Understöd kan beviljas för materialanskaffningar, forskning och utvecklingsarbete till den del de har som syfte att förebygga eller minska skador.

Understöd enligt 1 och 2 mom. frångår inte ersättningstagarna skyldigheten enligt 8 § 2 mom. att på egen hand försöka förhindra att en skada uppkommer eller förvärras.

I statsunderstödslagen (688/2001) föreskrivs om ansökan om samt utbetalning, övervakning, granskning, återbetalning och återkrav av understöd.

3 kap

Grunderna för beviljande av ersättning

8 §

Allmänna förutsättningar för beviljande av ersättning

Skador som orsakats av vilt ersätts inom ramen för statsbudgeten på det sätt som bestäms nedan.

En förutsättning för att få ersättning är att den som lidit skada med alla rimliga och till buds stående medel har försökt förhindra att skadan uppkommer eller förvärras.

Ersättning kan vägras eller den kan sänkas, om den skadelidande har medverkat till att den skada som avses i ansökan om ersättning har uppkommit eller förvärrats eller utan godtagbar orsak har förbjudit vidtagandet av åtgärder som skulle ha kunnat förhindra att skadan uppkommer eller förvärras.

9 §

Ersättningens belopp

Maximibeloppet av ersättningen får inte överstiga den skadade egendomens gängse värde.

Om ersättningar inte kan betalas till fullt belopp inom ramen för budgeten, minskas ersättningsbeloppet i samma proportion för alla som har rätt till ersättning. Beloppen minskas dock inte vid ersättning för personskada.

En skada som orsakats av vilt ersätts om det sammanlagda beloppet av de i denna lag avsedda skador som den sökande lidit överstiger 170 euro per kalenderår. Begränsningen gäller dock inte personskador som orsakats av stora rovdjur.

Om en skada ersätts får den som söker ersättning också ersättning för de värderingskostnader som han eller hon har betalt och som kan anses behövliga och rimliga med tanke på skadeutredningen.

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas som avdrag de ersättningar som på basis av annan lagstiftning eller försäkring fås på grund av skadefallet.

10 §

Ersättning för skador på odling

Skador på odling orsakade av vilt kan ersättas högst till ett belopp som motsvarar värdet av den förlorade skörden och det gängse värdet av de skadade trädgårds- och plantskoleväxterna. Vid beräkningen av ersättningsbeloppet för skador på odling beaktas såsom avdrag inbesparade skördekostnader och andra kostnader. Ersättning betalas inte för skador på viltvårdsåkrar.

Vid beräkningen av skadebeloppet används som pris per enhet för odlingsväxter och normskörd i lagen om ersättande av skördeskador (1214/2000, *skördeskadelagen*) eller med stöd av den eller 3 mom. fastställda priser per enhet och normskördar för respektive område.

Landsbygdsverket utfärdar vid behov bestämmelser om de priser per enhet och normskördar som ska användas då ersättning betalas för trädgårds- och plantskoleväxter och för sådana odlingsväxter som inte nämns i skördeskadelagen. Vid fastställande av enhetspris och normskördar tillämpas bestämmelserna i 6 och 7 § i skördeskadelagen om fastställande av de priser per enhet och normskördar på olika växtarter som ska tillämpas vid värderingen av skördeskador.

11 §

Ersättning för skador på djur

Skador på husdjur och andra djur som orsakats av vilt kan ersättas högst till ett belopp som motsvarar det gängse värdet av det dödade eller på grund av skada avlivade djuret. För ett skadat djur kan ersättning betalas högst till ett belopp som motsvarar veterinärkostnaderna och förlusten av avkastningen, dock högst till ett belopp som motsvarar det gängse värdet av djuret eller honungen. Vid beräkning av ersättningsbeloppet för skador på djur beaktas som avdrag det belopp till vilket djuret kan användas.

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs om de gängse värden som ska tillämpas vid ersättning för skador på djur.

12 §

Ersättning för vissa skador på djur

Skada på hund som orsakats av ett stort rovdjur kan ersättas endast i det fall att hunden när skadan inträffade

1) har befunnit sig i kontrollerade förhållanden på ägarens eller innehavarens gård eller i dennes trädgård eller annars i ett för hunden avsett utrymme,

2) under, med hänsyn till jaktformen, kontrollerade förhållanden har använts för jakt, eller någon annan jämförbar uppgift, eller

3) under kontrollerade former har använts för vallning, bevakning eller någon annan jämförbar uppgift.

Ersättning betalas inte för skada som ett jagat, stort rovdjur i samband med jakt orsakar en hund som används vid jakten. Ersättning betalas inte heller för skador som hjorddjur orsakat hundar.

Ersättning betalas inte för skador som orsakats djur som hålls i viltvårdssyfte.

13 §

Ersättning för skador på ren

Skador på ren kan ersättas till högst ett belopp som motsvarar en och en halv gång det gängse värdet av en ren som dödats av ett stort rovdjur eller som avlivats på grund av i 4 § avsedda skador orsakade av ett stort rovdjur. För renkalvar som dödats av ett stort rovdjur eller som avlivats på grund av skador orsakade av ett stort rovdjur under tiden mellan kalvningen och den sista november betalas ersättning enligt 14 §. För renkalvar som från och med den första december dödats av ett stort rovdjur eller som avlivats på grund av skador orsakade av ett stort rovdjur betalas ersättning enligt denna paragraf.

Ersättning för skador på ren betalas till renägaren eller, om denne inte är känd, till renbeteslaget. Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas som avdrag det belopp till vilket renen kan användas.

Landsbygdsverket utfärdar minst vart femte år närmare bestämmelser enligt slag av ren om de gängse värden som ska användas vid ersättning för skador på ren. Det gängse värdet för varje slag av ren fastställs utifrån den genomsnittliga vikten och avelsindex samt producentpriset på renkött. Producentpriset på renkött baserar sig på medelvärdet av producentpriserna under de tre senaste renskötselåren.

14 §

Ersättning för försvunna kalvar

Till renbeteslaget kan för vidarefördelning till renägarna på kalkylerade grunder betalas ersättning för tiden mellan kalvningen och den sista november för renkalvar som försvunnit på grund av skador som orsakats av stora rovdjur (*ersättning för försvunna kalvar*).

Ersättning för försvunna kalvar beräknas per renbeteslag utifrån producentpriset på renkött och den beräknade kalvningsprocenten för renskötselområdet samt antalet renkor inom renbeteslagets område och procenten för kalvdödligheten inom området på grund av skador orsakade av stora rovdjur.

Producentpriset på renkött, som används vid beräkningen, ska bestämmas som medelvärdet av producentpriserna under de tre senaste renskötselåren.

Genom förordning av statsrådet utfärdas minst vart tredje år närmare bestämmelser om följande:

- 1) den beräknade kalvningsprocenten för renskötselområdet,
- 2) den renbeteslagsvis beräknade dödlighetsprocenten för renkalvar.

Genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet betalas med iakttagande av statsunderstödslagen (688/2001) årligen på ansökan av Renbeteslagsföreningen ersättning till renbeteslagen för försvunna kalvar.

15 §

Exceptionellt stora skador på ren

För exceptionellt stora skador på ren kan betalas särskild ersättning när mängden skador på ren i renbeteslaget under de tre föregående åren i relation till det sammanlagda antalet livrenar och slaktrenar uppnår en minsta mängd som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

Den särskilda ersättningen uppgår till två gånger ersättningen enligt 13 §.

De ersättningsberättigade renbeteslagen fastställs genom förvaltningsbeslut av jord- och skogsbruksministeriet.

16 §

Ersättning för skador på lösöre

Omedelbara skador som stora rovdjur orsakat djurhållning kan ersättas högst till ett belopp som motsvarar kostnaderna för reparation av skadade stängsel, byggnader eller andra liknande konstruktioner.

Omedelbara skador som stora rovdjur orsakat dött lösöre kan ersättas till högst ett belopp som motsvarar lösörets värde då skadan inträffade.

17 §

Ersättning för skogsskador

Av skogsskador som orsakats av hjortdjur kan den ekonomiska skada ersättas som orsakas av en avsevärd värdeminskning i fråga om skogsodlingsmaterial samt en avsevärd värdeminskning i fråga om plantbestånd eller äldre trädbestånd samt av nödvändig kompletteringsodling eller ny beskogning av skadeområdet.

2 mom. har upphävts genom L 18.2.2011/157. (18.2.2011/157)

18 §

Ersättning för skador på skogsodlingsmaterial

Skogsodlingsmaterialets värde anses ha minskat avsevärt när det till följd av skador som har orsakats av hjortdjur inte längre uppfyller kvalitetskraven för materialet.

Ersättning för skador på skogsodlingsmaterial kan betalas till högst det gängse värdet av materialet, varvid inbesparade upptagnings- och lagringskostnader samt andra inbesparade kostnader beaktas såsom avdrag.

19 §

Ersättning för plantbestånd och äldre trädbestånd

Plantbestånd och äldre trädbestånds värdeminskning anses vara avsevärd, om det inom skadeområdet finns ett eller flera enhetliga områden på minst 0,1 hektar där hjortdjur skadat träden.

Skadebeloppet i fråga om plantbestånd och äldre trädbestånd bedöms utifrån storleken av de skador som hjortdjur har orsakat enskilda trädets huvudstam, sidogrenar, barr- eller lövmassa eller bark. Som skadade betraktas för tillväxt avsedda träd som förstörts helt och hållet samt sådana träd vilkas tillväxt eller kvalitet har försämrats varaktigt genom skadorna. När skadornas omfattning fastställs beaktas dessutom det skadedrabbade områdets geografiska läge, arealen, skogstypen eller växtplatsen, trädslaget, antalet plantor eller träd och deras medelhöjd före skadan samt antalet skadade plantor eller träd.

Ersättning betalas inte om antalet oskadade plantor av utvecklingsdugliga trädslag jämt fördelade överstiger skogsvårdsrekommendationerna för planttäthet vid skogsföryngring.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om de skadeklasser för olika trädslag som ska tillämpas när ersättning för skador på plantbestånd och äldre trädbestånd räknas ut.

20 §

Fastställande av skador på plantbestånd och äldre trädbestånd

Storleken av skador på plantbestånd och äldre trädbestånd bestäms skogscentralsvis utifrån plantbeståndens och det äldre trädbeståndets kalkylerade gängse värden och de faktorer som avses i 19 § 2 mom.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om de kalkyler som ska användas vid bestämmandet av det kalkylerade gängse värdet och vid beräkningen av ersättning för skador på plantbestånd och äldre trädbestånd.

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas som avdrag ersättningar som under de tre åren närmast före ansökan om ersättning betalats för avsevärd värdeminskning på plantbestånd eller äldre trädbestånd inom samma skadeområde. Avdrag görs dock inte om

1) kompletteringsodling eller nyodling har utförts på skadeområdet efter senaste skadefall,

2) det på skadeområdet efter senaste skadefall på naturlig väg har uppstått utvecklingsdugliga plantor som till antalet motsvarar kompletteringsodling eller nyodling, eller

3) de nya skadorna företrädesvis gäller plantor eller träd som varit oskadade efter senaste skadefall.

Plantor som skadats av andra skadegörare på ett sådant sätt att de inte längre är utvecklingsdugliga beaktas inte vid beräkning av ersättningen för tillväxt- och kvalitetsförluster.

21 §

Ersättning för kompletteringsodling eller ny beskogning

När ersättning för nödvändig kompletteringsodling eller ny beskogning av skadeområdet beräknas ska de skäligen kostnader beaktas som föranleds av anskaffning av skogsodlingsmaterial samt av planering, arbetsledning och arbete som behövs för odlingsåtgärden eller förnyelsen. Vid bestämmande av kostnaderna ska bestämmelserna om finansiering av hållbart skogsbruk iakttas i tillämpliga delar.

Ersättning för plantskydd, gräsbekämpningsmedel eller för anskaffning av dessa ersätts inte.

Om kompletteringsodling eller nyodling av skadeområdet sker på grund av sammantagna skador som orsakats av hjorddjur och andra skadegörare, kan ersättning för kompletteringsodling eller nyodling betalas för den skada som orsakats av hjorddjur.

22 §

Ersättning för personskador

Ersättning för personskada som orsakats av ett stort rovdjur bestäms med iakttagande av 5 kap. 2, 2 a–2 d, 3, 4, 7 och 8 § samt 7 kap. 3 § i skadeståndslagen (412/1974).

4 kap

Anmälan om och värdering av skada

23 §

Anmälan om skada

Den som ämnar ansöka om i denna lag avsedd ersättning för skada som orsakats av vilt ska efter att ha upptäckt skadan utan dröjsmål göra en skadeanmälan för konstaterande och värdering av skadan samt för andra i saken påkallade åtgärder. Vid skador på ren ska renbeteslaget göra skadeanmälan utifrån anmälan från renägaren eller någon annan person.

Skadeanmälan görs

- 1) vid personskador hos polisen på skadefallsorten,
- 2) vid skador på odling, djur, lösöre och ren hos landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten,
- 3) vid skogsskador hos den behöriga skogscentralen på skadefallsorten.

I skadeanmälan ska i enlighet med sakens natur uppges följande detaljerade uppgifter:

- 1) den skadelidandes namn-, adress-, lägenhets- och övriga kontaktuppgifter,
- 2) platsen där skadan inträffat och annan behövlig geografisk information,
- 3) vad som orsakat skadan,
- 4) tidpunkten för skadan,
- 5) växtart, skadeareal och mängden förstörd skörd,
- 6) djurart och antalet döda eller skadade djur,
- 7) arten av och mängden lösöre som förstörts eller skadats,
- 8) huruvida den skadelidande har möjlighet att få skadeersättning på grundval av försäkring eller på andra grunder,
- 9) andra faktorer som inverkar på skadans storlek.

Landsbygdsverket fastställer formuläret för anmälningsblanketten och får utfärda närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid den tekniska behandlingen av skadeanmälningar.

24 §

Terrängundersökning

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet ordnar de terrängundersökningar vid skada på odling, djur, lösöre eller ren som behövs för att konstatera och värdera skador som avses i 23 §. Skogscentralen ordnar på motsvarande sätt terrängundersökningar vid skogsskador.

I fråga om behovet av terrängundersökning vid skador på ren och hur de ska ordnas samt om ersättning av kostnader föreskrivs närmare genom förordning av statsrådet. Landsbygdsverket får utfärda närmare bestämmelser om det tekniska förfarandet vid undersökning av skador på odling, djur, lösöre och skog.

25 §

Meddelande om terrängundersökning

Meddelande om terrängundersökning ska i god tid på förhand lämnas till den som lidit skada samt en företrädare för jaktvårdsföreningen. Den skadelidande och en företrädare för jaktvårdsföreningen har rätt att närvara vid undersökningen samt rätt att i värderingsinstrumentet anteckna sin egen uppfattning om skadan.

I fråga om skador på ren ska meddelande om terrängundersökning i god tid på förhand lämnas också till en företrädare för det berörda renbeteslaget. En företrädare för renbeteslaget har också rätt att närvara vid undersökningen samt rätt att i värderingsinstrumentet anteckna sin egen uppfattning om skadan.

26 §

Konstaterande och värdering av skador på odling, djur, lösöre och ren

Skador på odling konstateras och värderas av landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten på det sätt som bestäms om värderingen av skördeskador i skördeskadelagen.

Skador på djur, lösöre och ren konstateras och värderas av landsbygdsnäringsmyndigheten på skadefallsorten. Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet kan vid behov anlita en ojävig sakkunnig vid konstaterandet och värderingen av skador på ren. Värderingen ska göras utan dröjsmål efter det att kommunens landsbygdsnäringsmyndighet har underrättats om skadan.

Om en skada har inträffat inom en annan kommun än den skadelidandes hemkommun ska den som utför värderingen sända skadeanmälan och värderingsinstrumentet till landsbygdsnäringsmyndigheten i den skadelidandes hemkommun för beslut om ersättning.

När en ojävig sakkunnig som avses i 2 mom. konstaterar och värderar skador på ren ska på honom eller henne tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

27 §

Konstaterande och värdering av skogsskador

En skogsskada konstateras och värderas av den behöriga skogscentralen på skadefallsorten. Skogscentralen kan vid behov anlita en av centralen godkänd ojävig sakkunnig vid konstaterandet och värderingen av skogsskador. Värderingen ska utföras senast tre år efter skadans uppkomst.

När en anställd vid en skogscentral utför uppgifter enligt denna lag och när en ojävig sakkunnig som avses i 1 mom. konstaterar och värderar skogsskador ska bestämmelserna om straffrättsligt ansvar tillämpas på honom eller henne. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

28 §

Konstaterande och värdering av personskador

En personskada konstateras av polismyndigheten på skadefallsorten. Polisen ska verkställa en polisundersökning på olycksplatsen för utredning av grunderna för ersättning.

Skadefallet ska polisanmälas, och i anmälan ska det anges den skadelidandes person- och adressuppgifter samt händelseförloppet vid skadefallet och de skador som uppenbarligen har orsakats personen i fråga.

Personskadans art och svårighetsgrad fastställs av Statskontoret utifrån ett utlåtande från den läkare som behandlat den skadade.

29 §

Värderingsinstrument

Över värderingen av en skada ska upprättas ett särskilt värderingsinstrument när det är fråga om skador på odling, djur, lösöre, ren eller skog. Formuläret för värderingsinstrumentet fastställs av Landsbygdsverket.

5 kap

Sökande och betalning av ersättning

30 §

Behörig myndighet vid behandlingen av ersättningar

Behörig myndighet vid behandlingen av ersättning för skador på odling, djur, lösöre och ren är landsbygdsnäringsmyndigheten i sökandens hemkommun.

Ärenden som gäller ersättning för skogsskador avgörs av den behöriga skogscentralen på skadefallsorten.

Behörig myndighet vid behandlingen av ersättning för personskador är Statskontoret.

31 §

Inlämnande av ansökan

En skriftlig ansökan om ersättning ska lämnas in till den behöriga myndigheten eller skogscentralen inom en månad från det att värderingen av skadan färdigställdes eller efter det att den läkare som behandlat den skadade gav sitt utlåtande.

Av särskilda skäl får ersättning sökas även senare.

32 §

Sökande av ersättning

Ansökan om ersättning ska innehålla följande uppgifter:

- 1) sökandens namn och adress samt lägenhets- och övriga kontaktuppgifter,
- 2) namn- och kontaktuppgifter för sökandens kontaktperson,
- 3) sökandens hemkommun,
- 4) vid skador på ren sökandens renbeteslag och renbeteslagets nummer,
- 5) vad som orsakat skadan,
- 6) skadans art,
- 7) skadefallsort,
- 8) geografisk information om skadefallsorten,

9) av sökanden till kommunen eller skogscentralen betalda värderingskostnader,

10) redogörelse för om sökanden kan få ersättning på grundval av försäkring eller på andra grunder, och

11) den sökta ersättningens storlek.

Till ansökan om ersättning ska fogas det värderingsinstrument som upprättats över skadan. Till ansökan om ersättning för personskadorna ska fogas polisanmälan samt ett utlåtande från den läkare som behandlat den skadade och en utredning över vårdkostnader och andra kostnader som föranletts av skadan.

Sökanden ska i samband med ansökan om ersättning på begäran lämna information även om andra omständigheter som den behöriga myndigheten enligt 30 § behöver för att avgöra ansökan om ersättning.

Landsbygdsverket fastställer formuläret för ansökan om ersättning och får utfärda närmare bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid den tekniska behandlingen av ansökningar om ersättning.

33 §

Beslut om ersättning

På ansökan om ersättning ska ges ett skriftligt beslut av vilket klart ska framgå följande:

- 1) art och omfattning av den skada som ersätts,
- 2) ersättningsbeloppet och beräkningsgrunden,
- 3) grunderna för ett eventuellt återkrav av ersättning.

I fråga om ersättningsbeslut i övrigt och anvisning för sökande av ändring gäller 7 kap. i förvaltningslagen (434/2003).

34 §

Myndigheternas rätt till information

Jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket, kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och skogscentralerna har trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få de uppgifter om sökanden som är nödvändiga för behandlingen av ersättningsärendet. Uppgifterna kan gälla sökandens ekonomiska situation och affärs- eller yrkesverksamhet eller uppgifter om andra omständigheter av betydelse för beviljande eller återkrav av ersättningen.

35 §

System för övervakning av ersättningar

Viltskaderegistret fungerar som ett informationssystem för övervakning av beviljande, utbetalning, granskning och återkrav av ersättningar och understöd samt för övervakning av ersättningssystemets funktion och verkningar.

Jord- och skogsbruksministeriet och Landsbygdsverket svarar för utvecklingen av registret. För driften av registret svarar och som registeransvarig enligt personuppgiftslagen (523/1999) verkar utöver ovannämnda instanser även kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter, skogscentralerna och Statskontoret gemensamt.

I registret kan följande uppgifter föras in:

- 1) sökandens namn- och kontaktuppgifter samt personbeteckning eller företags- och organisationsnummer,
- 2) namn- och kontaktuppgifter för sökandens kontaktperson,
- 3) i ansökan ingående uppgifter om den skada som ersätts eller det understöd som beviljas,
- 4) uppgifter om utbetalning av ersättning eller understöd,
- 5) uppgifter om ersättningar och understöd som ska återkrävas, samt
- 6) övriga uppgifter som behövs för uppgörande av statistik, för uppföljning eller undersökning av skador som orsakats av vilt, för de rapporter som inlämnas till Europeiska gemenskapernas kommission eller för tillsyn.

36 §

Uppgifternas offentlighet och utlämnande av uppgifter

Jord- och skogsbruksministeriet, Landsbygdsverket, kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och skogscentralerna har trots sekretessbestämmelserna rätt att till andra myndigheter eller till Europeiska gemenskapens organ överlämna sådana uppgifter om ersättningstagaren som erhållits vid skötseln av uppgifter enligt denna lag och som behövs för fullgörande av den inspektionsuppgift som föreskrivs för myndigheten eller organet eller för att se till att Europeiska gemenskapens lagstiftning har följts.

Uppgifter om sökandens hemort, vad som orsakat skadan, skadans art, skadefallsorten, geografisk information om skadefallsorten, värderingskostnader samt beloppet av den ersättning som sökts respektive beviljats får trots sekretessbestämmelserna även utlämnas för forskning angående viltbestånd, skador som orsakas av vilt och förebyggande av sådana skador samt för beslutsfattande om dimensionering och inriktning av jakt på viltbestånd.

Uppgifter som erhållits på basis av 1 och 2 mom. får inte användas för något annat syfte än det för vilket uppgifterna har begärts.

Bestämmelser om uppgifternas offentlighet finns i övrigt i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

37 §

Förvaring av uppgifter och de registrerades rätt till insyn

Uppgifterna i viltskaderegistret förvaras i tio år efter det att den sista betalningsposten för ersättningen i fråga har betalats. Om det har bestämts att ersättningen ska återkrävas förvaras uppgifterna utöver ovan nämnda tio år ytterligare ett år från det att beslutet om återkrav har verkställts.

På de registrerades rätt till insyn i uppgifterna om dem i viltskaderegistret, på rättelser av fel eller brister i uppgifterna samt på avförande av föråldrade och onödiga uppgifter tillämpas personuppgiftslagen.

38 §

Skadesammanställning

Landsbygdsverket ska för reservering av anslag årligen före utgången av februari till jord- och skogsbruksministeriet sända en sammanställning över de under föregående kalenderår värderade skadorna på odling, djur, lösöre och ren.

Skogscentralerna ska för reservering av anslag årligen före utgången av februari till jord- och skogsbruksministeriet sända en sammanställning över de under föregående kalenderår värderade skogsskadorna samt skogsskador som fortfarande ska ersättas på basis av tidigare beslut om ersättning.

Statskontoret ska för reservering av anslag årligen före utgången av februari till jord- och skogsbruksministeriet sända en sammanställning över de under föregående kalenderår värderade personskadorna samt personskador som fortfarande ska ersättas på basis av tidigare beslut om ersättning.

Närmare bestämmelser om innehållet i skadesammanställningar kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

39 §

Sammanställning över betalningar

Landsbygdsverket, skogscentralerna och Statskontoret ska årligen före utgången av november till jord- och skogsbruksministeriet sända sammanställningar över ersatta skador.

Närmare bestämmelser om innehållet i sammanställningarna över betalningar kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 kap

Återbetalning och återkrav av ersättning

40 §

Återbetalning av ersättning

Ersättningstagaren ska utan dröjsmål betala tillbaka en ersättning eller en del av den som erhållits på felaktiga grunder, till för stort belopp eller uppenbart utan grund. Om det belopp som ska återbetalas är högst 10 euro, behöver det inte betalas tillbaka.

41 §

Återkrav av ersättning

Den myndighet som har beviljat eller betalat ut ersättning eller, på framställning av skogscentralen då det är fråga om ersättning för skogsskador, Landsbygdsverket ska genom sitt beslut bestämma att utbetalningen av ersättning ska upphöra och att ersättning som redan betalats ut ska återkrävas, om

- 1) ersättningstagaren underlåtit att återbetala en sådan ersättning eller en del av den som enligt 40 § ska betalas tillbaka,
- 2) ersättningstagaren gett den som beviljar eller betalar ut ersättningen felaktiga eller vilseledande uppgifter om någon omständighet som har varit ägnad att väsentligt inverka på erhållandet av ersättningen eller dess belopp eller hemlighållit en sådan omständighet,
- 3) ersättningen av andra orsaker har beviljats eller betalats ut utan grund, eller
- 4) åtgärden förutsätts i Europeiska gemenskapens lagstiftning.

Återkrav får verkställas i den ordning som föreskrivs om indrivning av skatter i utskökningsväg. Återkravet kan även verkställas så att det från en ersättning enligt denna lag som samma myndighet eller skogscentral senare beviljar ersättningstagaren dras av det belopp som ska återkrävas.

42 §

Ränta

På det belopp som återbetalas eller återkrävs ska ersättningstagaren räknat från den dag då ersättningen betalades ut fram till återbetalningsdagen betala en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) ökad med tre procentenheter.

43 §

Dröjsmålsränta

Om det återkrävda beloppet inte betalas senast på den förfallodag som satts ut i återkravsbeslutet, ska på beloppet från och med förfallodagen betalas en årlig dröjsmålsränta enligt den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen.

44 §

Jämkning

Kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, Statskontoret och Landsbygdsverket kan i de fall som avses i 41 § besluta att en del av det belopp som ska återbetalas eller återkrävas och av

räntan eller dröjsmålsräntan på det inte ska drivas in, om återbetalning eller återkrav till fullt belopp vore oskäligt med hänsyn till ersättningsstagarens ekonomiska ställning och omständigheter eller en förändring i omständigheterna.

Av särskilt vägande skäl får kommunens landsbygdsnäringsmyndighet, Statskontoret eller Landsbygdsverket besluta att ett belopp som ska återbetalas eller återkrävas eller räntan eller dröjsmålsräntan på dem inte ska indrivas till någon del.

45 §

Tiden för återkrav

Ersättning får inte återkrävas när tio år har förflutit från utbetalningen av den sista ersättningsposten.

7 kap

Särskilda bestämmelser

46 §

Avgifter för terrängundersökning och värdering av skada

Kommunen kan hos den som lidit skada på odling, djur eller lösöre ta ut en avgift för verkställande av terrängundersökning och för värdering av skada till ett belopp som inte får överstiga självkostnadsvärdet.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om hur terrängundersökning ska verkställas vid skador på ren och om den avgift som tas ut.

Skogscentralen kan hos den skadelidande ta ut en avgift för terrängundersökning och värdering av skogsskada. Närmare bestämmelser om avgifterna för skogscentralens prestationer utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

47 §

Ändringssökande

I beslut som kommunens landsbygdsnäringsmyndighet har fattat med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär. Ändring i ett beslut av kommunens landsbygdsnäringsmyndighet söks genom skriftligt rättelseyrkande hos arbetskrafts- och näringscentralen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Behörig att pröva rättelseyrkandet är den arbetskrafts- och näringscentral inom vars verksamhetsområde kommunen är belägen.

Ändring i ett beslut som en arbetskrafts- och näringscentral, en skogscentral eller Landsbygdsverket har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Ändring i ett beslut av landsbygdsnäringsnämnden som gäller återkrav av ersättning får sökas genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I övrigt får

ändring i ett beslut som besvärsnämnden har fattat med stöd av denna lag sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Ändring i ett beslut som Statskontoret har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Ändring i ett beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med stöd av denna lag får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Rättelse av ett beslut av jord- och skogsbruksministeriet om statsunderstöd får i enlighet med statsunderstödslagen sökas hos ministeriet.

På sökande av ändring tillämpas i övrigt förvaltningsprocesslagen.

48 §

Verkställighet av beslut

Ett beslut om ersättning enligt denna lag får verkställas trots att ändring har sökts.

Ett beslut om återkrav av ersättning får verkställas i den ordning som föreskrivs för indrivning av skatter i utsökningsväg.

49 §

Jord- och skogsbruksministeriets tillsynsuppgift

Jord- och skogsbruksministeriet har till uppgift att övervaka verksamheten vid kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter, skogscentralerna och Landsbygdsverket när de fullgör sina uppgifter enligt denna lag. Jord- och skogsbruksministeriet har rätt att av kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter, skogscentralerna och Landsbygdsverket få allmänna användnings- och övervakningsuppgifter som hänför sig till dess tillsynsuppgift och att genomföra granskningar som behövs för tillsynen över att denna lag följs. På jord- och skogsbruksministeriets granskningsrätt och utförandet av granskningarna ska bestämmelserna i 16 och 17 § i statsunderstödslagen tillämpas.

Jord- och skogsbruksministeriet har trots sekretessbestämmelserna rätt att av kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter, skogscentralerna och Landsbygdsverket få sådana för skötseln av ministeriets uppdrag nödvändiga uppgifter om omständigheter gällande sökanden eller mottagaren av stöd som är av väsentlig betydelse för säkerställandet av att denna lag iakttas vid övervakningen av beviljandet, utbetalningen och användningen av stödet.

50 § (22.12.2009/1510)

Landsbygdsverkets tillsynsuppgift

Landsbygdsverket ska utföra de granskningar av kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheter och skogscentralerna som behövs för tillsynen över efterlevnaden av denna lag. Närmare bestämmelser om organiseringen av granskningarna kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. På Landsbygdsverkets tillsynsuppgift tillämpas härvid på motsvarande sätt det som bestäms i 49 § om jord- och skogsbruksministeriets tillsynsuppgift.

Landsbygdsverket kan vid behov anlita närings-, trafik- och miljöcentralerna för fullgörande av sin tillsynsuppgift.

51 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 december 2009. Lagens 35 och 37 § träder emellertid i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

52 §

Övergångsbestämmelse

Den äganderättsbegränsning som avses i 6 § 1 mom. 3 punkten tillämpas inte om delägarlaget för en samfällad skog har bildats före den 1 mars 2003.

RP 90/2008, JsUB 13/2008, RSv 198/2008

Ikraftträdelsestadganden:

22.12.2009/1510:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 161/2009, FvUB 18/2009, RSv 205/2009

18.2.2011/157:

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2011. Den tillämpas dock från och med den 1 januari 2011.

LM 121/2010, JsUB 26/2010, RSk 44/2010